ΦΥΤΟΫΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
ΔΑΣΙΚΟΣ ΦΥΤΟΫΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ (Δ.Φ.Ε.)

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Δρ. Δασολόγος Αλκιβιάδης Τσιτσώνης
Δνση Δασών Περιφέρειας Α. Μ. Θρ.
Συντονιστής Δ.Φ.Ε. Ν. Καβάλας

(Η παρουσίαση-ενημέρωση αφορά τους υπόχρεους προς ένταξη στο ΜΗΤΡΩΟ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ)

Καβάλα, Απρίλιος 2010

Α΄ Μέρος: Γνωριμία με το νέο πρόγραμμα
Παρουσίαση βασικών του αρχών –Υποχρεώσεις για τα κράτη-μέλη

- Πρόκειται για τη διεθνή σύμβαση συνεργασίας των κρατών-μελών της Ε.Ε. (άρα και της Ελλάδας) με τον Π. Ο. Ε., με θέμα: **«τη θέσπιση μέτρων προστασίας κατά της εισαγωγής από άλλο κράτος μέλος ή Τρίτη χώρα ή μέσω αυτής σε άλλο κράτος-μέλος της Κοινότητας οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της»**

σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου και των Οδηγιών 92/90/ΕΟΚ, 93/50/ΕΟΚ, 93/51/ΕΟΚ, 94/3/ΕΟΚ, 2001/32/ΕΟΚ, 2001/33/ΕΟΚ, 2002/28/ΕΟΚ & 2002/29/ΕΟΚ της Επιτροπής.

- Εισάγονται ταυτόχρονα οι ακόλουθες έννοιες-όροι, κοινοί πλέον για όλα τα Κράτη-μέλη της Ε.Ε., όπως φυτά & φυτικά προϊόντα (συμπεριλαμβανομένης και της ξυλείας), μητρώο παραγωγών, επιβλαβείς οργανισμοί, φυτοϋγειονομικό διαβατήριο, πιστοποιητικό φυτοϋγείας, προστατευόμενη ζώνη, επίσημη δήλωση ή μέτρο.

- Καθορίζονται οι αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες ελέγχου σε εθνικό και διεθνές (ευρωπαϊκό) επίπεδο, ο τρόπος και τα είδη ελέγχου υλοποίησης και εφαρμογής της καθώς και οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις για τους παραβάτες.

- Συντάσσονται τα σχετικά Παραρτήματα (βλ. επόμενη σελίδα).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- Στις σχετικές οδηγίες ενσωματώνονται 5 πέντε παραρτήματα με την ακόλουθη δομή:

- Τα Παραρτήματα I & II αναφέρονται σε επιβλαβείς οργανισμούς, η εισαγωγή και εξάπλωση των οποίων απαγορεύεται είτε σε ολόκληρο το Κοινοτικό έδαφος (αν δεν έχουν ήδη εντοπιστεί) είτε σε ορισμένες προστατευόμενες ζώνες.
- Τα Παραρτήματα III, IV& V αναφέρονται:

- σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα, η εισαγωγή των οποίων απαγορεύεται σε ολόκληρη την Κοινότητα ή σε ορισμένες προστατευόμενες ζώνες
- στις ειδικές απαιτήσεις για την εισαγωγή και διακίνησή τους στα άλλα κράτη-μέλη (είτε κατάγονται από την Κοινότητα είτε όχι) αλλά και σε ορισμένες προστατευόμενες ζώνες εντός αυτής και τέλος
- σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα που πρέπει να υποβάλλονται σε Δ.Φ.Ε. προτού επιτραπεί η είσοδός τους στην Κοινότητα.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Π.Δ. 365/2002 (ΦΕΚ Α΄/307/10-12-2002) με το οποίο επικυρώνεται η οδηγία-πλαίσιο και η Ελλάδα (συμμορφούμενη πλέον με την Οδηγία 2000/29/ΕΚ) θεσπίζει τη διαδικασία και το καθεστώς του Δ. Φ. Ε. στα δασικά φυτά και φυτικά προϊόντα.
- Π.Δ. 30/2006: «Καθορισμός τυποποιημένων φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων που χρησιμοποιούνται για τη διακίνηση ορισμένων φυτών, φυτικών προϊόντων ή άλλων αντικειμένων εντός της Χώρας και από τη Χώρα προς τα άλλα Κράτη Μέλη της Ε.Κ. και των λεπτομερών διαδικασιών που σχετίζονται με την έκδοση τέτοιων φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων και των προϋποθέσεων και των λεπτομερών διαδικασιών για την αντικατάστασή τους, σε συμμόρφωση προς τις Οδηγίες»
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 690/2008 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 4ης Ιουλίου 2008: «Αναγνώριση προστατευόμενων ζωνών που είναι εκτεθειμένες σε ιδιαίτερους φυτοϋγειονομικούς κινδύνους στην Κοινότητα».
- Π.Δ. 27/2009:«Καθορισμός κανόνων διενέργειας επισκοπήσεων για την αναγνώριση προστατευόμενων ζωνών στη Χώρα (συμμόρφωση με την Οδηγία 92/70/ΕΟΚ».
- Π.Δ. 152/2009: «Θέσπιση όρων βάσει των οποίων ορισμένοι επιβλαβείς οργανισμοί, φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα που αναφέρονται στα Παρ/τα Ι έως V του π.δ. 365/2002, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, μπορούν να εισάγονται ή να διακινούνται εντός της Χώρας ή μέσω της Χώρας σε άλλα κράτη – μέλη της Κοινότητας ή εντός ορισμένων προστατευόμενων ζωνών της, για δοκιμές ή για επιστημονικούς σκοπούς και για εργασίες επιλογής ποικιλιών και κατάργηση του π.δ. 141/1998 (Α΄ 108), σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2008/61/ΕΚ της Επιτροπής».
- ΚΑΝ. (ΕΚ) αριθ. 254/2000/31-1-2000: «δασμολογική και στατιστική ονοματολογία»
- Ν. 2147/1952 (αρ. 34), Ν. 2538/1997 & 2732/1999 «Περί διοικητικών κυρώσεων».

ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ-ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Δ.Φ.Ε.
(σε συνεργασία με τους αρμόδιους Κρατικούς Φορείς, Αρχές και Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ.)
Σχετικό έγγραφο: 2108/22.12.2008 της Δνσης Δασών Ν. Καβάλας)

1) Άμεση ενημέρωση όλων των εμπλεκομένων-στη διαδικασία-φορέων, ήτοι Ο.Τ.Α. Α΄ & Β΄ βαθμού, Επιμελητήρια, Εμπορικοί Σύλλογοι, Συνεταιρισμοί, Επιχειρήσεις που έχουν σχέση με το θέμα, Φυτώρια, ώστε να ενεργοποιηθεί το τάχιστο δυνατόν η απρόσκοπτη υλοποίηση του αντικειμενικού σκοπού.

2) Άμεση ενημέρωση φυτωριούχων καθώς και παραγωγών, διακινητών φυτών και φυτικών προϊόντων και ξυλείας για την υποχρέωση εγγραφής τους στο ΜΗΤΡΩΟ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

3) Συνεργασία με τις οικείες Δνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης τόσο ως προς τη διαδικασία των κοινών ελέγχων αλλά και την έκδοση φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων αλλά και την πρόοδο εγγραφής στο σχετικό Μητρώο.

4) Άμεση εγγραφή των Δασαρχείων, Δασικών Συνεταιρισμών (εφόσον εμπορεύονται προϊόντα ξυλείας), αλλά και των Κρατικών φυτωρίων-εάν υφίστανται- σ' αυτό.

4) Μακροσκοπικοί έλεγχοι (από το σύνολο των δασικών υπαλλήλων και όχι μόνο από τους Δ.Φ.Ε.) αλλά και από το προσωπικό όλων των εμπλεκομένων φορέων.

5) Επισκοπήσεις και δειγματοληψίες (σύμφωνα με το πλαίσιο διαταγών και οδηγιών του πρώην Υ.Α.Α.Τ., του Μ.Φ.Ι. αλλά και τις υποδείξεις των εξουσιοδοτημένων εργαστηρίων).

6) Περιοδική υποβολή αποτελεσμάτων και ενεργειών τόσο στη Δνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του (πρώην) Υ.Α.Α.Τ. όσο και στις αρμόδιες επιτροπές του FVO (Αρμόδια Κοινοτική Υπηρεσία για το Δ.Φ.Ε.).

ΜΗΤΡΩΟ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ-ΥΠΟΧΡΕΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Τι είναι το Μητρώο Παραγωγών; Είναι ουσιαστικά ένα βιβλίο στο οποίο καταγράφονται-μεταξύ άλλων-όλοι όσοι έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο σχέση με την παραγωγή, μεταφορά, συγκέντρωση, διακίνηση και εμπόριο φυτών, φυτικών προϊόντων και των υποκατάστατών τους αλλά και ξυλείας.

-Επίσης όλοι όσοι χρησιμοποιούν ξύλινα μέσα συσκευασίας εμπορευμάτων.

Από ποια Αρχή εκδίδεται; Από τη Δνση Αγροτικής Ανάπτυξης του οικείου Νομ. Διαμερίσματος (γνωστή ως Δνση Γεωργίας), ύστερα από προηγούμενη εξέταση και εισήγηση της αρμόδιας Δασικής Αρχής.

Είναι υποχρεωτική η εγγραφή; ΝΑΙ, στο σύνολο σχεδόν των περιπτώσεων.

Ποιο είναι το κόστος εγγραφής; Η εγγραφή γίνεται δωρεάν (προς το παρόν).

Τι σημαίνει η εγγραφή στο Μητρώο; Σημαίνει ότι ο «παραγωγός» αποκτά ένα μοναδικό αριθμό, ο οποίος θα αποτελεί την αναγνώριση της επαγγελματικής του δραστηριότητας, θα παρακολουθείται και θα ενημερώνεται η σχετικός φάκελος και θα διευκολύνεται η διαδικασία (τόσο για τον ίδιο όσο και για την επιτροπή ελέγχου) των τακτικών καθώς και στοχευμένων ελέγχων.

Τι συνεπάγεται η καταχώρηση στο μητρώο; Τη νομιμότητα έκδοσης του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου (για ενδοκοινοτική μετακίνηση) ή

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΓΡΑΦΗ

1) Τήρηση σχεδίου εκμετάλλευσης & χρήσης χώρων όπου παράγονται, καλλιεργούνται, αποθηκεύονται ή διατηρούνται και χρησιμοποιούνται φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα.

2) Τήρηση αρχείων κίνησης και αποθήκης & φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων ή πιστοποιητικών φυτοϋγείας, επί 3ετία.

3) Πραγματοποίηση μακροσκοπικών ελέγχων στην παραγωγή του, για έγκαιρο εντοπισμό συμπτωμάτων κακής φυτοϋγείας.

4) Συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

5) Αποδοχή μέτρων που θα του υποδειχτούν & συμμόρφωση μ' αυτά.

6) Ενδεχόμενο λήψης πρόσθετων υποχρεώσεων όπως: ειδικές εξετάσεις, δειγματοληψίες, εκρίζωση, απομόνωση (καραντίνα), καταστροφή και σήμανση, μεταχείριση (χειρισμός) αλλά και όποια μέτρα απαιτηθούν.

ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΠΛΗΝ ΔΑΣΙΚΩΝ) & ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

- **Τελωνεία, Οργανισμοί Λιμένος, Αεροδρόμια, Σιδηροδρομικοί σταθμοί,** αφού αποτελούν τους κύριους χώρους εισαγωγής και ενδιάμεσου προορισμού φυτών & φυτικών προϊόντων, προϊόντων ξυλείας αλλά και εμπορευμάτων που συσκευάζονται με ξύλινα μέσα συσκευασίας και
- **Άλλοι επαγγελματίες που ασκούν την ίδια ή συγγενείς δραστηριότητες:**
  - Αιτιολόγηση: Απαιτούνται πλέον κοινές προσπάθειες-μέσα από συντονισμένους και ιδιαίτερα αυστηρούς και σχολαστικούς ελέγχους, κατά την παραλαβή, διάθεση ή διακίνηση φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων, έτσι ώστε σε περίπτωση πιθανής προσβολής από παθογόνο οργανισμό, οι επιπτώσεις και τα κατασταλτικά μέτρα να περιοριστούν στο ελάχιστο δυνατόν.
- **Εξουσιοδοτημένα για τους σχετικούς ελέγχους εργαστήρια.**

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

- Επιβολή διοικητικών μέτρων ή χρηματικών ποινών ή αμφότερα, σύμφωνα με το ισχύον εθνικό & κοινοτικό, νομικό πλαίσιο. Σε περιπτώσεις εντόπισης εκτεταμένων προσβολών από παθογόνα καραντίνας, είναι πιθανόν να υποχρεωθεί ο επαγγελματίας σε άμεση παύση επιτηδεύματος.
- Τα παραπάνω μέτρα επιβάλλονται όταν:

- παρακωλύονται ή κωλυσιεργούν οι φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι ή παρέχονται ψευδείς πληροφορίες
- εισάγονται, εξάγονται, διακινούνται ή εμπορεύονται φυτά, φυτικά προϊόντα, ξυλεία και άλλα αντικείμενα, χωρίς να φέρουν επί της συσκευασίας τους το νόμιμο Φυτοϋγειονομικό Διαβατήριο ή το Πιστοποιητικό Φυτοϋγείας
- δεν τηρείται ή τηρείται ανελλιπώς το βιβλίο ή το μηχανογραφημένο σύστημα εισόδου & εξόδου προϊόντων
- δε φυλάσσονται για το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα τα απαραίτητα έγγραφα
- οι επιτηδευματίες δεν είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Παραγωγών
- υποπέσουν εκ νέου σε φυτοϋγειονομικά παραπτώματα.

Β΄ Μέρος: Ενημέρωση επί των παθογόνων των δασικών ειδών

Πρακτικές συμβουλές έγκαιρου εντοπισμού προβλημάτων κατά τη διάρκεια του μακροσκοπικού ελέγχου ή μιας οργανωμένης επισκόπησης

Μεταξύ των κύριων συμπτωμάτων τα οποία δύναται κατ' αρχήν να εντοπίσει κανείς άμεσα με μια πρώτη, μακροσκοπική παρατήρηση συμπεριλαμβάνονται:

- **η μερική ή ολική ξήρανση του δένδρου ή του φυτού,**
- **η αραίωση του φυλλώματος των πλατύφυλλων ειδών κατά τη διάρκεια της βλαστητικής περιόδου και των κωνοφόρων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η πρόωρη πτώση των φύλλων,**
- **η χρωματική διαφοροποίηση του φυλλώματος, το διαφορετικό σχήμα και μέγεθος των φύλλων,**
- **ο μαρασμός ή η νέκρωση των κλάδων, η ξαφνική νέκρωση των νέων βλαστών, ανωμαλίες στην ανάπτυξη των οφθαλμών,**
- **αλλαγές στη μορφή του φλοιού που μπορεί να συνοδεύεται και από την ύπαρξη κηλίδων ή σχισμών εγκαρσίων ή μη του φλοιού και γενικά η όλη εμφάνιση ενός δένδρου σε σύγκριση προς τα υπόλοιπα του τοπικού μικροπεριβάλλοντος.**

Παρουσίαση των όρων:
Μακροσκοπικός έλεγχος-Επισκοπήσεις-Δειγματοληψίες-Θεραπεία

- **Μακροσκοπικός έλεγχος:** Πρόκειται για μια ουσιαστικά τυχαία παρατήρηση των φυτών και φυτικών προϊόντων και παραγώγων κατά τη διάρκεια μιας εργασίας υπαίθρου. Τυχόν ευρήματα σαν αυτά που περιγράφτηκαν, οδηγούν άμεσα στα επόμενα στάδια.
- **Επισκόπηση:** Πρόκειται για επίσημο και συστηματικό έλεγχο θέσεων και / ή περιοχών στις οποίες εντοπίστηκαν κάποια συμπτώματα και οι οποίες επιβάλλεται να ενταχθούν σε καθεστώς συνεχούς παρακολούθησης και αναφοράς προς τις αρμόδιες Αρχές.
- **Συλλογή δείγματος:** Συγκέντρωση τμημάτων των δασικών ειδών και φυτικών παραγώγων με επιστημονικό τρόπο (και από ασυμπτωματικά είδη, εφόσον στην ευρύτερη περιοχή εντοπίστηκαν συμπτώματα) και αποστολή στα εξουσιοδοτημένα-για τον έλεγχο-εργαστήρια.
- **Θεραπεία:** Ο όρος περιλαμβάνει ουσιαστικά εκείνη τη δέσμη μέτρων που απαιτείται για τον επιτυχή χειρισμό του προβλήματος. Αποφασίζεται από την αρμόδια Κοινοτική Αρχή (σε συνεργασία με την αρμόδια Ελληνική Υπηρεσία) και εφαρμόζεται **<u>άμεσα.</u>**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΠΙΒΛΑΒΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ-ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Ips amitinus Eichhof, Ips cembrae, Ips duplicatus & Dendroctonus micans Kugelan.

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για φλοιοφάγο-ξυλοφάγο έντομο της οικ. Scolytidae που προσβάλει συγκεκριμένα κωνοφόρα είδη, προκαλώντας εξασθένηση και αργότερα νέκρωση αυτών.

Συμπτώματα: Δημιουργία στοών (οπών), εκροή ρητίνης, δημιουργία κιτρινωπών κηλίδων γύρω απ' το σημείο προσβολής.

Εξάπλωση στην Ευρώπη του *Ips cembrae*.

Εξάπλωση στην Ευρώπη του *Dendroctonus micans*.

Εξάπλωση στην Ευρώπη του *Ips amitinus*.

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Bursaphelenchus xylophilys

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για φυτοπαρασιτικό νηματώδη καραντίνας που προσβάλει συγκεκριμένα κωνοφόρα είδη, προκαλώντας ταχύτατη νέκρωση αυτών

Περιοχές υψηλού κινδύνου: Δάση σε ακτίνα 5 Km από λιμάνια όπου εισάγεται ή μεταφέρεται ξυλεία ή εμπορεύματα σε συσκευασία ξύλινη.

Συμπτώματα: Νεκρώσεις σε όλη τη διάρκεια του έτους (συνήθως κατά ομάδες), με ταχύ ρυθμό, δραστική αλλαγή χρώματος κόμης (από πράσινο-γκρι σταδιακά σε σοκολατί), διατήρηση νεκρών βελονών στο δένδρο, ελάττωση ή παύση εκροής ρητίνης (μη ορατό).

Εξέλιξη πεύκου προσβεβλημένου από ***Bursaphelenchus xylophilus***

Νεκρώσεις πλάγιων κλάδων

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Gibberella circinata

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για μύκητα που προσβάλει συγκεκριμένα κωνοφόρα είδη και την ψευδοτσούγκα, προκαλώντας ταχύτατη νέκρωση αυτών

Περιοχές υψηλού κινδύνου: α) φυτώρια που εισάγουν σπόρο και φυτάρια, β) Πευκοδάση σε ακτίνα 5 Km πέριξ αυτών, γ) Δάση σε ακτίνα 5 Km από λιμάνια όπου εισάγεται ή μεταφέρεται έμφλοια ή μη επαρκώς αποφλοιωμένη ξυλεία ή εμπορεύματα σε συσκευασία ξύλινη και δ) δάση με κακή γενικά υγιεινή

Συμπτώματα: Νέκρωση ριζίδιων και σταδιακή «τήξη» (κάμψη) του κορμού, περιμετρική νέκρωση και εν συνεχεία καθολική απώλεια του έντονου πράσινου χρώματος, χλωρίωση και τελικά καστανή κόμη, καρκινώματα στους κλάδους μεγάλων δένδρων και εκροή ρητίνης.

Εκροή ρητίνης από βλαστό P. radiata

Νέκρωση φλοιού

Πληγώσεις και αθρόα εκροή ρητίνης από προσβεβλημένους κορμούς Pinus maritima

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Anoplophora chinensis

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για έντομο που προσβάλει φυτά που παράγονται ή εισάγονται από τα φυτώρια και προορίζονται για φύτευση (κυρίως από χώρες της Άπω Ανατολής, αν και εμφανίζεται πλέον και σε αρκετές Ευρωπαϊκές χώρες). Μεταφέρεται συνήθως με τα bonsai αλλά και ξύλινα υλικά συσκευασίας.

Περιοχές υψηλού κινδύνου: Φυτώρια, θερμοκήπια και μονάδες παραγωγής ξύλινων μέσων συσκευασίας.

Φυτά που ελέγχονται: Για τα δασικά είδη: Acer, Aesculus hippocastanum, Alnus, Betula, Carpinus, Corylus, Cotoneaster, Fagus, Malus, Platanus, Populus, Prunus, Pyrus, Salix, Ulmus.

Πιθανοί ξενιστές: Για τα δασικά είδη: Alnus, Casuarina, Salix.

Συμπτώματα: Στοές και κυκλικές οπές, ορατές στο υπέργειο τμήμα του ριζικού συστήματος και σε ύψος μέχρι 20 εκ. άνωθεν αυτού. Χαρακτηριστικό γνώρισμα η δημιουργία ενός ανάποδου «Τ» στο μέρος του φλοιού όπου αποτίθεται το αβγό του εντόμου.

Βλάβες που προκαλεί: Σταδιακή καταστροφή ιστών και καμβίου (από το οποίο τρέφεται), ξήρανση νεαρών βλαστών και κλαδιών, ενώ ενισχύει την πιθανότητα δευτερογενών μολύνσεων ή εισβολών, προκαλώντας έτσι ακόμη μεγαλύτερη καταπόνηση στο φυτό-ξενιστή.

Ακολουθεί φωτογραφική παρουσίαση.

Anoplophora chinensis: Φωτογραφικό υλικό

Τομή στον κορμό για εύρεση αυγών εντόμου

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Gilpinia hercyniae (Hartig)

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για παθογόνο έντομο καραντίνας, που προκαλεί αποφύλλωση της ερυθρελάτης.

Περιοχές υψηλού κινδύνου: Χώροι εισαγωγής μολυσμένων φυτών.

Περίοδος ελέγχου: Από τον Ιούνιο μέχρι το Σεπτέμβριο.

Συμπτώματα: Έντονες αποφυλλώσεις σε νεαρές αναδασώσεις αλλά και ενήλικα άτομα ερυθρελάτης.

Βλάβες που προκαλεί: Σταδιακή εξασθένιση ζωτικότητας που ακολουθείται από προσβολές φλοιοφάγων-ξυλοφάγων εντόμων.

Προνύμφες του εντόμου *πάνω* σε ερυθρελάτη

Τέλειο έντομο πάνω σε αποφυλλωμένο κλαδί

Βλάβες σε νεαρούς βλαστούς και κλαδιά

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου:Dryocosmus Kuriphilus Yasumatsu

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για παθογόνο έντομο καραντίνας, που θεωρείται ως ίσως ο κυριότερος εχθρός της καστανιάς παγκοσμίως.

Περιοχές υψηλού κινδύνου: Φυτώρια, θερμοκήπια και μονάδες παραγωγής μοσχευμάτων.

Περίοδος ελέγχου: Μέσα Μαΐου-μέσα Ιουλίου, ενώ μακροσκοπικοί έλεγχοι θα διενεργούνται από Απρίλιο μέχρι και αρχές Σεπτεμβρίου.

Συμπτώματα: Εμφάνιση κηκίδων (μεμονωμένα ή κατά ομάδες), d=5-20 mm, ανοιχτού κόκκινου χρώματος σε νεαρά φύλλα, βλαστούς και μίσχους ή στο κεντρικό νεύρο των φύλλων.

Βλάβες που προκαλεί: Σταδιακή εξασθένιση ζωτικότητας που ακολουθείται από προσβολές φλοιοφάγων-ξυλοφάγων εντόμων.

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Phytophthora ramorum

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για φυκομύκητα που προσβάλει είδη του γένους Rhododendron & Viburnum (ξενιστές) και ενοχοποιείται για το ξαφνικό θάνατο της δρυός (Sudden Oak Death) παγκοσμίως (SOD).

Πιθανοί ξενιστές (ως προς τα δασικά είδη): Ροδόδενδρο, Βιβούρνο, Δρυς, Καστανιά, Οξιά, Ράμνος, Απολλώνειος Δάφνη, Σφένδαμος, Κουμαριά, Καμέλια, Ιπποκαστανιά, Βάτος, Ψευσοτσούγκα αλλά και η αζαλέα.

Περιοχές υψηλού κινδύνου: Φυτώρια που φιλοξενούν εισαγόμενα φυτά αλλά και παράγουν φυτά-πιθανούς ξενιστές, πάρκα, πλατείες, άλση, καθώς και χώροι που γειτνιάζουν με θέσεις όπου φυτεύτηκαν καλλωπιστικά είδη.

Περίοδος ελέγχου: Μέσα Μαΐου-μέσα Ιουλίου, ενώ μακροσκοπικοί έλεγχοι θα διενεργούνται από Απρίλιο μέχρι και αρχές Σεπτεμβρίου.

Συμπτώματα: Αν και διαφέρουν με το είδος παρατηρούνται ωστόσο νεκρωτικές κηλίδες στα φύλλα, έλκη στους βλαστούς ή και νέκρωσή τους. Σε κάποια είδη παρατηρούνται προσβολές και στον κορμό. Εκροή παχύρρευστου, κοκκινο-καστανού κολλώδους υγρού, χωρίς σκασίματα ή πληγές στον κορμό. Συμπτώματα εμφανή στο κατώτερο (<2 μ.) μέρος του.

Βλάβες που προκαλεί: Σταδιακή εξασθένιση ζωτικότητας που ακολουθείται από νέκρωση ενός τμήματος ή και ολόκληρης της κόμης του δένδρου. Αποκάλυψη ελκών μετά την αφαίρεση του ξηροφλοίου.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό.

- Phytophthora ramorum: φωτογραφικό υλικό

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Ceratocystis platani (Walter)

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για το μύκητα που προκαλεί την ασθένεια του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου.

Περιοχές υψηλού κινδύνου: χώροι εισαγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού, φυτώρια, θέσεις αποθήκευσης μηχανημάτων έργου, φυσικά οικοσυστήματα πλατάνου, πάρκα, πλατείες χώροι αναψυχής, πρανή δρόμων.

Περίοδος ελέγχου: Απρίλης μέχρι Οκτώβρης, κυρίως Άνοιξη & Φθινόπωρο.

Συμπτώματα: Πρόωρο, αραιό χλωρωτικό φύλλωμα, μικροφυλλία σε ένα ή πολλά κλαδιά, μαρασμός φύλλων και στη συνέχεια νέκρωση ορισμένων κλάδων. Νέκρωση φλοιού και δημιουργία ελκών με ανάδυση μυρωδιάς φρούτων (κυρίως ανανά ή μπανάνας). Παρουσία αδηφάγων βλαστών εκεί όπου εμφανίστηκαν νεκροί κλάδοι. Επιμήκεις, κυανόμαυρες, ελλειπτικές ως φλογοειδείς λωρίδες στο σομφό ξύλο και μεταχρωματισμός του ξύλου με ακτινωτή διάταξη (σε εγκάρσια τομή).

Τα συμπτώματα εμφανίζονται κυρίως προς το τέλος της άνοιξης, οπότε και οι ανάγκες του δένδρου σε νερού είναι αυξημένες.

Βλάβες που προκαλεί: Αρχικά νέκρωση ορισμένων κλάδων και τμημάτων του φλοιού και αργότερα νέκρωση μέρους της κόμης και τέλος του δένδρου

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό.

Ceratocystis platani (Walter): φωτογραφικό υλικό

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Gonipterus scutellatus Gyll.

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για το ρυγχωτό σκαθάρι του Ευκαλύπτου (έντομο), προερχόμενο από Αυστραλία έχοντας εξαπλωθεί σ' όλο το κόσμο.

Περιοχές υψηλού κινδύνου: χώροι εισαγωγής, αποθήκευσης και διακίνησης φυταρίων, χώματος και φυτευτικού υλικού (εφόσον έχει ήδη εγκατασταθεί).

Περίοδος ελέγχου: Αρχή άνοιξης & τέλος καλοκαιριού-αρχές φθινοπώρου.

Συμπτώματα: Εξαιρετικά μεγάλη (κατά κλάδους) αποφύλλωση που σταδιακά επεκτείνεται, καταστολή αύξησης.

Επιστημονική Ονομασία παθογόνου: Rhynchophorus ferruginus (Olivier)

Χαρακτηρισμός: Πρόκειται για το έντομο που αποτελεί το χειρότερο εχθρό των φοινικοειδών παγκοσμίως, αφού προσβάλει τα περισσότερα εξ' αυτών έχοντας μάλιστα καταγραφεί σχεδόν παντού.

Μέθοδος εντοπισμού: Με φερομονικές παγίδες.

Περιοχές υψηλού κινδύνου: φοινικοδάση, πάρκα, πλατείες, παραλίες.

Περίοδος ελέγχου: Όλο το έτος.

Συμπτώματα: Το πιο χαρακτηριστικό είναι η καταστροφή της καρδιάς του και η κάμψη των παλιών φύλλων (μορφή ανοιχτής ομπρέλας).

Μακροσκοπική ανίχνευση της παρουσίας του: στη στεφάνη (καρδιά) και τα νεαρά φύλλα (για τυχόν φαγώματα), στις βάσεις των μεγαλύτερων φύλλων (για τυχόν στοές), στην περιοχή της στεφάνης για τυχόν κουκούλια. Επίσης ακουστικός έλεγχος (αφού ο ήχος προσβολής γίνετ απόσταση 1-3 εκ. από τον κορμό του φοινικοειδούς.

Βλάβες που προκαλεί: Ταχύτατη καταστροφή του δένδρου.

Επίλογος: Όλα όσα αναφέρθηκαν αποτελούν μια γενική μόνο ενημέρωση και μια εισαγωγή σε μια νέα πραγματικότητα, αυτή δηλ. της φυτοϋγείας αλλά και της σημασίας διασφάλισης μιας ασφαλούς ενδοκοινοτικής διακίνησης φυτών, φυτικών προϊόντων καθώς και των υποκαταστάτων τους, με την προστασία ταυτόχρονα κάθε επαγγελματία που επιθυμεί να ασχοληθεί σοβαρά και υπεύθυνα στο χώρο.

Στοχοθεσία:

1) Κεντρικός, αντικειμενικός στόχος είναι και θα παραμείνει η γρήγορη εξοικείωση με τα νέα δεδομένα, η άμεση δραστηριοποίηση όλων των εμπλεκομένων φορέων και η κινητοποίηση εγγραφής των υπόχρεων στο μητρώο παραγωγών.

2) Η ενεργοποίηση όλων ως προς τον εντοπισμό συμπτωμάτων κακής φυτοϋγείας.

3) Η μεγιστοποίηση της συνεργασίας όλων με τους Δ.Φ.Ε. (που έχουν και την ευθύνη).

4) Η διασφάλιση της επαγγελματικής προστασίας όλων όσων δραστηριοποιούνται στο χώρο, αφού όπως ήδη αναφέρθηκε, οι επιπτώσεις σε περίπτωση προσβολών είναι άμεσες και δραματικές και το οικονομικό μέγεθος της βλάβης συχνά δραματικό.

5) Η ενεργοποίηση του ένστικτου του ελέγχου (από τους παραγωγούς) κατά τη διενέργεια κάθε εμπορικής δοσοληψίας και η απαίτηση επίδειξης όλων των νόμιμων, απαιτούμενων παραστατικών, αφού πέραν όλων όσων αναφέρθηκαν, οι διοικητικές κυρώσεις για τους παραβάτες είναι από βαριές έως εξοντωτικές.

Τέλος παρουσίασης

- Ευχαριστώ για το χρόνο σας